

Bemærkninger vedrørende udvælgelsen af områder til placering af de 10 sidste naturnationalparker

Danmarks Cykle Union (DCU) er begejstret for det fokus der er kommet på at styrke naturværdierne i Danmark. Mange af de tiltag der nævnes i forbindelse med urørt skov og de kommende naturnationalparker (NNP) er fuldt forenelige med danskernes cykling i naturen. Desværre vil en række centrale redskaber og restriktioner beskrevet i de første NNP-forvaltningsplaner få alvorlige negative konsekvenser for cykelaktiviteter der i dag foregår på arealer der nu peges på til etablering af NNP.

På mange af arealerne forekommer der et stort og mangefacetteret friluftsliv og foreningsliv som har stor betydning for lokalområdet og har regional betydning for flere af områderne.

Vi er bekymrede og forundrede over den minimale kortlægning af friluftslivet i de 21 områder der peges på til NNP. Ligeledes er det svært at se at NST's forslag til arealer hvor friluftslivet kan udvikle sig fremover er funderet i analyser af de faktiske forhold. Således er grundlaget for vurdering af konsekvenser for friluftslivet inklusiv cykling ganske mangelfuldt. Det er stærkt bekymrende at de store og indgribende beslutninger vedrørende NNP's placeringer forceres og træffes på så mangelfuldt grundlag. Manglen på kortlægning og de mange ubesvarede spørgsmål er også i høj grad med til at afspore den konstruktive dialog både politisk, her i Interessentgruppen og har vist sig ødelæggende for den offentlige debat.

Sammenfattende må DCU som bredt forankret interesseorganisation for den idrætslige cykling i Danmark fastholde at vi ikke kan bakke op om etablering af NNP i en række af naturområderne på brutto-listen, såfremt indhegningerne omfatter MTB-spor i områderne. Det vil få alvorlige konsekvenser for cykelsporten, vores medlemsforeninger og de tusindvis af danske børn og voksne der cykler på de pågældende naturarealer i dag.

De alvorligste konsekvenser for mountainbike-sporten som helhed, med et meget stort antal udøvere og mange foreninger, vil forekomme ved etablering af NNP i følgende 5 skvområder:

- **Rold Skov**
- **Pamhule og Hindemade Skov**
- **Tisvilde Hegn**
- **Bidstrup Skoven**
- **Svaninge Bakker**

Baggrund og uddybende bemærkninger

Cykling i naturen er over de seneste fire årtier blevet en folkesport med 500.000 udøvere og er i fortsat rivende udvikling med store positive sundhedseffekter til følge. Tal fra Idrættens analyseinstitut viser at der i dag er lige så mange voksne der cykler mountainbike (MTB) som der spiller fodbold. Cykling i naturen er blevet en meget stor succes for de voksne danskere.

Antallet af børn og unge der cykler i naturen stiger også støt og er 3-doblet alene de seneste 5 år og i DCU's foreninger er antal børn og unge der kører mountainbike 3-doblet siden 2011. Tilbuddene der får børn og unge ud at være aktive i naturen omfatter både motionshold, talenttræning og eliteprogrammer under DCU og Team Danmark og en lang række succesfulde løbskoncepter rettet mod børn og unge.

Hjørnestenen i succesen med at få danskerne ud at være aktive på cykel i naturen, er det store arbejde der ydes af tusindvis af frivillige i de mange foreninger og af sporbyggere landet over. Det er afgørende for DCU at understrege betydningen af foreningslivet for danskernes sundhed, sammenhold og fælles oplevelser i naturen.

De første MTB-spor blev etableret for 20 år siden og ca. halvdelen af de 1.400 km officielt graduerede spor i Danmark er beliggende på Naturstyrelsens arealer. Disse mange kilometer spor er etableret af frivillige/sporgrupper i samarbejde med Naturstyrelsen og bidrager i væsentlig grad til naturbeskyttelse, beskyttelse af fortidsminder, og øget skovoplevelse både for de cyklende og skovens øvrige gæster. Sporene er altovervejende etableret i en kvalitet der gør sporene spændende og udfordrende for cyklende, men også for trail-løbere, vandrere og andre der ønsker at bevæge sig i kuperet terræn. Naturstyrelsen betegner etablering af MTB-spor som den største succes båret af frivillige de har haft.

Danmark er som cykelnation meget lig Holland hvor en nylig undersøgelse viste at 93% af ryttere der cykler i naturen for motion, finder at kvaliteten af den natur de cykler i, er afgørende for oplevelsen og motivationen.

Det er således afgørende for vores medlemmer at færdes i en varieret og rig natur. DNA'et i MTB er at cykle i terræn der er foranderligt og udfordrende. Foranderligt fra dag til dag, både i forhold til årstider og den forskelligartede danske natur. Således er der stor opbakning til mange af de tiltag der kan styrke naturværdierne.

Desværre omfatter NNP-konceptet også en række redskaber der vil få alvorlige negative konsekvenser for de cykelaktiviteter der i dag foregår på mange af de arealer, der udgør brutto-gruppen for udpegnings til NNP.

Baseret på forvaltningsplanerne for Fussingø og Grib Skov står det nu klart at NNP indhegnes, der sættes blandt andet okser ud, og områderne skal forvaltes på en måde der forhindrer en række centrale cykelaktiviteter fuldt eller periodevist.

Overordnet ser DCU følgende negative konsekvenser:

1. Adgang til arealet vil være forbundet med risiko for angreb fra store græssere.
2. Adgang vil være "på eget ansvar" hvilket betyder at det formentlig kan blive ansvarspådragende for en træner (eller anden ansvarlig inklusiv klubformænd) ved ulykker betinget af angreb fra store græssere.
3. Overholdelse af sikkerhedsafstand vil blive tiltagende svært i skov hvor der er dårlig oversigt og hvor det f.eks. vil blive gradvist sværere at passere i sikkerhedsafstand rundt om okser, elge mv. på stierne når skoven bliver mere våd i bunden og med mere efterladt dødt ved.
4. Børn vil ikke fremover kunne færdes alene som de ellers gør i dag – f.eks. ved træning på kendte rundstrækninger
5. Adgang til NNP kan begrænses eller helt forbydes i længere perioder af hensyn til følsomme perioder for fauna. Vil have store konsekvenser hvis adgang til faciliteter lukkes i længere perioder
6. Der tillades ikke løbsafholdelse. Både motionsløb og eliteløb er centrale for sporten, er træningsmål og store sociale begivenheder, og er afgørende for mange foreningers attraktion, talentudvikling og økonomi.
7. Behov for vedligehold af MTB-spor vil stige betydeligt pga de tunge klovdvyrers færdsel og reetablering af naturlig hydrologi. Økonomi og ansvar for fremtidig vedligehold er uafklaret.
8. Udvikling af MTB-spor stoppes. Hvis fastfrysningen betyder at sporene ikke kan omlægges f.eks. ved overvømmelse betinget af ophørt dræning eller store græssere der finder mere fast ophold på et sporsegment, så vil der opstå tiltagende fragmentering af MTB-sporene. Sammenholdt med evt. manglende vedligehold vil det få de modsatte effekter af hvorfor man oprindeligt etablerede sporene. Ophør af udvikling betyder gradvis afvikling.

Ved manglende muligheder for omlægning og manglende vedligehold af MTB-spor i NNP må således forventes en spredning af de cyklende på arealerne. Her er vi bekymrede over at der fra visse interessenter fremstilles et billede af at forholdene så vil blive som på Molslaboratoriet hvor der er spredt cykling på arealerne. Omfanget af cykelaktiviteterne i mange af områderne der

peges på til NNP er helt usammenlignelige og mange gange større end omfanget på Molslaboratoriet. Det fremgår klart af aktivitetstællere og heatmaps fra de mest benyttede GPS tracker apps og desuden er der ingen organiserede cykelaktiviteter på Molslaboratoriets arealer.

Det står således klart at NNP-arealerne fremover kun, og i begrænset form, understøtter den lejlighedsvis og selvorganiserede tur-cykling for voksne og evt. for børn ifølge med voksne.

Det formodes at foreninger, der er helt afhængige af spor beliggende inden for NNP, vil have forskellig tilgang til brug heraf betinget af hvorvidt der er nære gode alternativer, personlige holdninger til risiko og den juridiske gråzone. Samlet vil ændringerne medføre en betydelig begrænsning for foreningerne og cykelmiljøet i områder hvor der ikke er oplagte gode alternativer.

Desværre peges der i brutto-gruppen til de næste 10 NNP på en række områder hvor der ikke er, eller kan etableres reelle alternativer. Af forvaltningsplanen for Fussingø, samt efter Miljøministeriets udmelding på Facebook d. 17. september 2021, står det desuden klart at NNP-budgettet ikke, eller i ringe grad, omfatter etablering af alternative faciliteter til MTB.

Etablering af nye spor med professionel sporbyg koster ca. 200.000kr pr km. Dertil kommer prissætning af de tusindvis af timers arbejde frivillige lægger i planlægning af nye spor, dialog med andre interessenter i stisystemet, dialog med myndigheder og interessenter om tilladelser og specifikke ruteføringer, ansøgninger om finansiering og projektdrift inkl. økonomi, koordinering og detail arbejdstilrettelæggelse.

Det er således store millionbeløb der er bundet i MTB-spor som rekreative faciliteter. Midler der er tilvejebragt ved fondsansøgninger, kommunale og statslig støtte, kontingenter, indsamlinger og bidrag fra foreninger og løbsarrangører.

Reetablering af 15 km MTB-spor koster således ca. 3 millioner kroner i anlæg + 1-2 millioner kr i "lønudgifter" til opgaver med planlægning og administration. En sådan flytning svarer således til hele budgettet der er allokeret til "friluftsliv" ved hver af de nye NNP. Det står dog klart at disse midler altovervejende skal finansiere faciliteter der er af betydning for turister i NNP og kun i ganske begrænset omfang kan allokeres til flytning af det eksisterende friluftslivs faciliteter.

Flytning af MTB-spor ind i mindre zoner der skal rumme alt øvrigt friluftsliv, der ikke kan rummes i NNP, vil blive særdeles bekosteligt, føre til ringere vilkår og større risiko for konflikter både i prioritering af faciliteter, prioritering af aktiviteter f.eks. events og direkte på stierne i skoven hvis et omfattende, mangefacetteret friluftsliv skal rummes på langt mindre arealer end i dag.

I dag er foreningerne og sporbyggergrupper vigtige kulturbærere for bæredygtig cykling i skovene. Hvis vilkårene forringes, vil de frivillige også i ringere grad kunne bidrage til en positiv udvikling.

Prioritering

Sammenfattende må DCU melde klart ud at vi ikke kan bakke op om etablering af NNP i en række af naturområderne på brutto-listen såfremt indhegningerne omfatter MTB-sporene i området. Det vil være ødelæggende for cykelsporten, vores medlemsforeninger og de tusindvis af danske børn, unge og voksne der cykler på de pågældende naturarealer i dag.

DCU indstiller at følgende 5 skovområder gives laveste prioritering for udpegning til NNP på grund af de vidtrækkende negative konsekvenser for cykelsporten:

- **Rold Skov**
- **Pamhule Skov og Hindemade**
- **Tisvilde Hegn**
- **Bidstrup Skovene**
- **Svanninge Bakker**

DCU indstiller at øvrige områder hvor cykel-aktiviteter vil blive påvirket væsentligt prioriteres lavt ved udpegning til NNP

- Søhøjlandet
- Mols Bjerger (afhængig af forvaltning)

DCU gør opmærksom på at udpegning af følgende områder som NNP kan give udfordringer for visse cykelaktiviteter pga nationale cykelruter og andre officielle cykelruter. Desuden gennemløbes områderne af løbsruter for en række traditionsrige og velbesøgte motionscykelløb med lange ruter på større stier og grusveje i Midt, Vest, og Nordjylland.

- Skagen Klitplantage
- Tranum klitplantage
- Vester Thorup
- Hanstholm
- Nørlund plantage og Harrild hede

Beskrivelser af områder hvor cykling vil blive hårdest ramt

Rold Skov

Naturstyrelsen valgte for mange år siden, at netop Rold Skov skulle være et af de områder, hvor man målrettet ville satse på MTB-sporten. Det første officielle spor blev anlagt i 2004. Siden da

har både sporten og sporene udviklet sig, så der i dag er ca. 50 km officielle spor og årligt mere end 50.000 MTB-besøg af ryttere i alle aldre og på alle niveauer.

I dag findes der MTB-spor i alle kategorier - blå, røde og sorte, samt Danmarks længste downhill-spor.

Naturstyrelsen har markedsført Rold Skov som destination for et af de 10 bedste MTB-spor i Danmark: www.10spir.dk.

En målrettet indsats, tusindvis af frivillige timer og mange millioner kr. har gjort at Rold Skov er blevet et fyrtårn for MTB-sporten i hele Nordjylland og tiltrækker turister fra hele landet, som vil prøve kræfter med de unikke spor i Rold Skovs kuperede terræn.

MTB-ruterne i området har en positiv afsmitning på såvel bosætning, erhverv samt turismen. Jævnfør "Danmark i Bevægelse" af Idrættens analyseinstitut har 28% af mændene og 14% af kvinderne i Rebild Kommune kørt mountainbike indenfor de sidste 12 måneder. Langt hovedparten af den aktivitet foregår i Rold Skov.

I umiddelbar nærhed af sporene i Rold Skov findes fem cykelklubber (Rold Skov MTB, MTB Rebild Bakker, Rscs Cycling, Televommene og Støvring Motionscykelklub) med i alt ca. 500 medlemmer, heraf 70 ungdomsryttere. Mange af rytterne er flyttet til området netop pga. mulighederne for at udøve MTB-sporten. Yderligere bruges sporene ofte til træning af naboklubber fra Aalborg f.eks. Aalborg Mountainbike Klub og Rebild Efterskole. Det vil have alvorlige konsekvenser for de klubber der bruger området til organiseret træning og arrangementer hvis disse aktiviteter skal foregå blandt store græssende dyr, eller slet ikke kan foregå hvis de vurderes uforenelig med tilstedeværelsen af store græssere.

Mange af sporene er designet som "flowspor", hvilket betyder at der flere steder cykles med høj fart. Mange steder er der dårlige oversigtsforhold pga. den kuperede og tætte skov sporene er placeret i. Kommer der græssende dyr ud i området, vil det medføre en betydelige fare for MTB-rytterne. Det er en bekymring fra klubberne, at den øgede risiko vil gøre det vanskeligt at rekruttere frivillige trænere der vil påtage sig det ansvar. En særlig bekymring er konsekvenserne for det store børne- og ungearbejde der laves i området som er helt afhængigt af nærliggende attraktive arealer og et stor antal frivillige trænere.

Siden 2004 er der lagt tusindvis af frivillig-timer i udviklingen af MTB-sporene og brugt mange millioner på arbejdet, heraf en del bidrag fra de lokale klubber. Naturstyrelsen har i perioden 2016-2020 haft et budget på ca. 350.000 kr/år til MTB-sporene. Dertil kommer ca. 1000 frivillig-timer pr år organiseret gennem Rold Skov MTB-Laug.

Det som gør Rold Skov til en helt unikt MTB-område er det kuperede terræn. Det areal der er foreslået til naturnationalpark (NNP) inkluderer desværre netop Rold Skovs kuperede terræn og dermed også hovedparten af de unikke MTB-spor - alle "kronjuvelerne". Udsigten til en NNP i Rold Skov vil fjerne muligheden for at udvikle både bredde- og elitesporten, når skovens mest kuperede terræner ikke kan vedligeholdes og videreudvikles.

Årligt afholdes der ca. 15 MTB-løb i området med mellem 75 og 1.000 deltagere. Det er helt afgørende med de kuperede områder med interessante og veludbyggede spor. Netop det udfordrende terræn betyder, at der kan afvikles løb af international klasse, og bl.a. skal DM i MTB afvikles her i 2022. Med en Naturnationalpark i Rold Skov kan den slags arrangementer ikke længere afvikles. Indtægterne fra disse løb er afgørende for foreningernes eksistens.

Det unikke kuperede terræn hvor MTB-ruterne er anlagt findes ikke magen til i nærheden af Rold Skov. Derfor er det ikke muligt at inddrage kompenserende arealer, hvorfor en udpegning vil fjerne grundlaget for en stor del af MTB-idrætten i området.

Det bemærkes i øvrigt, at Rold Skov er det eneste større samlede statsligt ejede område, der er tilgængeligt for aktivt friluftsliv i Himmerland og det sydlige Vendsyssel. Dette skal specielt ses i lyset af reduktionen og decimering af MTB-spor i Aalborg området. Udover mountainbikerne benyttes Rold Skov intensivt til orienteringsløb, trailløb, spejdeture, hundetræning, ridning, vandring m.m..

Udpegning af Rold Skov til NNP vil have store negative konsekvenser for MTB-sporten i hele Nordjylland

Pamhule og Hindemede

Naturstyrelsen (NST) oplyste d. 16. oktober 2021, at fritidslivet i Pamhule skov ikke kan flyttes til andre områder i nærheden. Det betyder at mange fritidsaktiviteter i skoven vil ophøre og dermed fjernes også grundlaget for en række af de foreninger, der baseret på frivillighed, i dag får borgere ud at være aktive i naturen i Haderslev kommune. Desuden er Pamhule hjemmebane for hele Sønderjylland og Flensborg, da der kun findes få andre muligheder for at køre MTB i området.

Området er bynært med Haderslev, Marstrup, Hoptrup, Vojens og Hammelev som nærmeste naboer.

Igennem en årrække har frivillige fra HMIF MTB i samarbejde Naturstyrelsen etableret et yderst velfungerende 12 km langt MTB-spor i Pamhule skov. De frivillige har investeret over 10.000 timers arbejde i udvikle sporet til den høje kvalitet, det har i dag. Der er brugt ca. 750.000 kr på etableringen og vedligeholdelsen. Midler der er kommet fra kommunale tilskud, DGI, indtægter fra løb, kontingenter og fondsbevillinger.

Sporet har været afgørende for den store succes, der i disse år opleves for MTB-sporten i området. Alene i HMIF MTB er antal børn steget fra 12 i 2017 til 90 børn i 2021. Klubben har et samlet medlemstal på ca. 300 medlemmer.

Det er HMIF's vurdering at børne- og ungdomsafdeling må lukke da trænerne ikke kan tage ansvar for at træne denne gruppe i indhegning med store græssere. Det er HMIF's opfattelse, at

mange besøgende fra ind- og udland i Pamhule skov og Hindemade, allerede i dag aktivt fravælger den indhegnede Dyrehave i den østlige ende af skoven.

HMIF MTB blev i 2019 kåret som Danmarks bedste cykleklub af DGI, formanden fra HMIF MTB modtog i 2021 Haderslev kommunens Sundhedspris og HMIF blev kåret som årets forening i Haderslev kommune 2021. Således understøtter klubben og sporet en bred vifte af aktiviteter fra små børns første ture i naturen, over omfattende motionscykling, hvor folk rejser sig fra sofaen og bliver en del af fællesskabet til verdensmesterskaberne i MTB på maraton-distancen i 2022 - det største MTB-event nogensinde på dansk jord.

Tisvilde Hegn

Tisvilde Hegn er med sin centrale beliggenhed, de mange skovtyper, overdrevsområder og beliggenhed langs Kattegat en naturperle på Sjællands nordkyst der skal værnes om.

Skoven har en kæmpe rekreativ værdi både for de mange fastboende og landligere omkring skoven. Tisvilde Hegn har ca. 300 direkte skelnaboer.

For friluftslivet gør det sig gældende at skoven indeholder ridestier, løberuter, hundeslædeforløb, vandreruter, faste O-løbsposter og Danmarks pt. længste MTB-spor.

Tisvilde Hegn Sporlaug er foreningen der, gennem de sidste 6 år har stået bag en stor del af arbejdet med både etablering og vedligeholdelse MTB-sporet i Tisvilde Hegn. Et projekt som ved almindelig etablering ville have en anslået anlægpris på omkring 10 mio. kr..

Tisvilde Hegn Sporlaug har gennem sporarbejdet formået skabe en facilitet der skåner skoven, nedbringer erosion og regulerer MTB kørsel fra både sårbare områder, fredede fortidsminder og områder hvor vildt og fugle skal have fred. Det sker ved at regulere brugene ind på et screenet og bæredygtigt område via et dedikeret sporforløb.

Der er opsat pæle / markører i samarbejde med DCU/OnTrail på det næsten 30 km. lange spor hvilket medvirker til at samle de cyklende på sporet og lede dem rundt i skoven.

Sporet bruges til daglig af en lang række foreninger/ klubber/ skoler og af selvorganiserede som både går, løber og cykler på forløbet. Sporet er planlagt, godkendt og skabt i tæt samarbejde med Naturstyrelsen Nordsjælland.

I den meget korte tid der har været en aktivitetstællere på en af sporets sløjfer, har antal cyklende varieret fra 50 til 100 personer om dagen, 300-400 om ugen og hvilket svarer til 20-25.000 gennemkørsler pr år uden sæsonkorrektio. Således forventes årligt antal gennemkørsler reelt at være væsentlig højere.

Ud over ovenstående friluftstilbud rummer skoven også hundeskov, lejrplads, bålhytter, naturlegeplads, og bruges yderligere til vandring, badeture, svampeplukning, fuglekigning, geocaching, yoga, skovbadning og meditation.

Der findes så vidt vides ikke kortlægning af ovenstående aktiviteter, men skoven er en stor del af hverdagen for alle beboere i både Gribskov og Halsnæs kommuner og en begrænsning i adgangsforhold vil betyde en markant forringelse af rigtig manges dagligdag. Hertil kommer

skovens effekt på turismen i området, da den også indeholder mange seværdigheder og fortidsminder.

Skoven er yderst velbesøgt. De nuværende organiserede aktiviteter har mellem 17.000 og 24.000 deltagere fordelt på 100-120 arrangementer pr år. Dertil kommer musikfestivalen "Musik i Lejet". Netop på grund af et stærkt samarbejde, gensidig forståelse, stærke meningsdannende foreninger og respekt for naturen sikres bæredygtighed og beskyttelse af den store artsdiversitet.

Bidstrup Skovene

MTB-sporet i Bidstrup Skovene "Det Hvide Spor" er et af Naturstyrelsens "De 10 Spir". Sporet er afgørende for den lokale klub Mud´N Race og for Roskilde Mountainbike Klub (RMK) der har sporet som væsentlig træningsfacilitet. Klubberne vurderer at omlægning til NNP vil få negative konsekvenser for deres brug af sporet og for foreningernes arbejde.

Det Hvide Spor er udlagt i et mangeårigt frugtbart samarbejde med Naturstyrelsen og er baseret på tusindvis af timers frivillig sporbyg. Sporet er udlagt efter principper for bæredygtighed og i sporbyggergruppen er der stor fokus på naturværdier og bl.a. undersøges de positive effekter på flora af sporbyg i sektioner med tykke førnelag.

Naturstyrelsen har desværre ikke tællere på sporet men Strava aktivitetstal og heatmap viser at der er stor aktivitet med mange tusinde årlige gennemkørsler. MTB-aktiviteterne fungerer i et tæt samspil med de mange andre friluftaktiviteter i skoven. En sameksistens og balance der er sikret igennem mangeårigt samarbejde i skoven.

Roskilde Cykel Motion har fast gravel-cykling i Bidstrupskovene i vinterhalvåret. Foreningen vurderer at tilstedeværelse af store græssere vil være problematisk for deres aktiviteter.

Arealerne der nævnes som alternativer til friluftslivet er ikke egnede til udlægning af et MTB-spor der tilnærmelsesvist tilsvare Det Hvide Spor. Der er stor afstand til andre attraktive MTB-spor på Sjælland.

Svanninge Bakker

Svanninge Bakker ligger få kilometer fra Faaborg og udgør en uløselig del af byens identitet og er det mest yndede udflugtsmål for byens borgere, skoler, efterskoler foreninger mv. Området udgør en hjørnesteen i Faaborg-Midtfyn Kommunes udviklingsstrategi og målsætningen om udvikling af outdooroplevelser for borgere og turister.

Svanninge Bakker er et af de eneste offentlige skovområder (og langt det største) på Sydfyn og indtager derfor en central rolle for fynboerne som tilgængeligt naturområde for rekreativ udfoldelse. Mere end 300.000 gæster finder vej til bakkerne årligt for en bred vifte af aktiviteter; gåture, cykle, lufte hund, tage på picnic, løbe, lege, stå på ski, meditere, dyrke yoga, ride, kælke, osv.

Svanninge Bakker udgør et højdepunkt for cykling i det sydfynske område med regional cykelrute og de Sydfynske Alpers MTB-netværk. Således registreres 11.000 gennemkørsler på MTB-sporet om året og populariteten som MTB-destination er stigende. MTB-sporene benyttes både til foreningsaktiviteter, af efterskoler og til motionsløb. Dertil kommer et stort antal selvorganiserede rytteres cykelture.

Sydfyns natur- og skovområder er næsten 100 % på private hænder, hvilket i væsentlig grad begrænser mulighederne for friluftaktivitet i området og adgangen til natur. Øst for Svanninge Bakker ligger Svanninge Bjerger – et fondsejet naturområde på mere end 400 hektar.

Forvaltningen af området sigter mod at fremme biodiversitet og vild natur. Væsentlige dele af arealet er hegnede og afgrænses af kreaturer. Rekreativt fokuseres på "den stille naturoplevelse", ligesom der arbejdes med sociale indsatser. Afholdelse af organiseret skovidræt, såsom MTB og cykling tillades ikke, og motionsløb kun i begrænset omfang, ligesom fri fladefærdsel ikke er mulig. På en lang række punkter minder driften af Svanninge Bjerger derfor om, hvad der må forventes i en NNP. Den manglende tilgængelighed af naborarealer understreger problematikken ved at begrænse adgangen til det eneste offentligt tilgængelige naturområde i miles omkreds – Svanninge Bakker - når der endda i forvejen findes et større naturområde som nabo, som forvaltes efter samme principper som en NNP. Den største samlede samfundsmæssige værdi må derfor være at bevare Svanninge Bakker med samme rekreative muligheder som i dag.

Der peges i two-pager ("Mulig Naturnationalpark i Svanninge Bakker") på Sollerup Skov, som muligt alternativt område for udbygning af friluftslivet. Afstanden til Sollerup Skov fra Fåborg er væsentlig større og terrænet er ikke i samme grad egnet til at understøtte attraktive MTB-spor. Man kan også spørge sig selv, om det overhovedet vil være muligt at styre / begrænse den rekreative trafik inklusiv cykling i Svanninge Bakker under en. Det vil i sig selv være svært at omvende lokalbefolkningen til at søge andre steder hen for at udfolde sig rekreativt – her er Svanninge Bakker en for indgroet del af lokalidentiteten.

Økonomisk må der forventes at skulle dækkes væsentlige udgifter til etablering af nye rekreative faciliteter, herunder ridestier, vandrestier og det ni kilometer lange MTB-spor. I relation til sidstnævnte udgør Svanninge Bakker i det nyligt åbnede Sydfynske Alper MTB, som er resultatet af et fire år langt projekt "Bæredygtig MTB i Svanninge Bakker" og lavet i samarbejde mellem foreninger, Naturstyrelsen, Faaborg-Midtfyn Kommune, Geopark Det Sydfynske Øhav, Øhavsmuseet m.fl..

Der er investeret 1,5 million kroner, plus mere end et årsværk til projektstyring. Omkostningerne er dækket af kommunale midler og en række fonde. Det må formodes, at en evt. nedlæggelse eller væsentlig forringelse af de nyligt åbnede MTB-anlæg, vil afstedkomme krav fra bidragsydere om tilbagebetaling eller kompensation. Det vil nok også være tvivlsomt om de mange frivillige timer, som blev lagt i MTB-projektet kan findes til nye spor-etableringer andetsteds.

Der synes allerede nu at være en god balance mellem benyttelse og beskyttelse. En udpegning vil betyde væsentlig forringelse af mulighederne for befolkningens adgang til naturen, udfoldelse af sundhedsfremmende aktiviteter, turisme- og erhvervsudvikling, foreningslivet og fællesskabsaktivitet.

Svanninge Bakker er således af meget stor lokal betydning som friluftsb- og rekreativt område inkl. for cykling og har samtidig stor betydning for hele Fyn. Der findes ingen reelle alternativer til Svanninge Bakker som offentligt tilgængeligt friluftsområde. At opsætte yderligere barrierer for rekreativ udfoldelse i området vil være et stort tab for området og dets beboere.

Søhøjlandet

Her peges på Østerskoven og den vestlige del af Sønderskov til etablering af NNP. Umiddelbart omfatter de nævnte områder ikke officielle MTB-spor, men der foregår omfattende cykling i områderne som gravel-cykling og MTB-cykling langs søerne og til de populære MTB-spor i den østlige ende af Sønderskoven (Danmarks Tag ved Sletten) og sporene i Rye Nørreskov. Flere store og traditionsrige MTB-motionsløb i Silkeborg har ruter der gennemløber Østerskoven og Sønderskov og den skitserede NNP vil skabe en "prop" der vil hindre afvikling af disse velbesøgte arrangementer.

Silkeborg kommune er Danmarks outdoorhovedstad og har en tydelig satsning på gode friluftsfaciliteter til kommunens borgere og til udvikling af outdoor-turisme i området.

Visionsplanen fra 2015 der følges for udvikling af MTB-spor i Søhøjlandet omfatter et fremtidigt spor igennem Østerskoven og Sønderskov, ud til Danmarks Tag og Himmelbjerget. Etablering af den skitserede NNP vil ikke være foreneligt med denne vigtige udbygning og sammenkædning af MTB-sporsystemerne.

Det må i stedet forventes at den omfattende cykling i området efter etablering af en NNP i høj grad vil følge enkelte stærkt befærdede fællestier langs hegnet. Det vil give en betydelig trængselsproblematik og reducere naturoplevelsen for både de cyklende og øvrige skovgæster. Således anbefales en grundig kortlægning af det samlede friluftsliv på arealerne da væsentlige dele af det eksisterende friluftsliv må forventes at flytte til de tilgrænsende skovområder hvor der i forvejen er stort aktivitetsniveau.

Mols Bjerge

Der gøres opmærksom på at Mols Bjerge er en velbesøgt MTB- og graveldestination pga den flotte natur og det ganske kuperede terræn. En del lokale cyklere her og i weekender med godt vejr er der ofte mange hundrede MTB-ryttere og gravel-ryttere i området. Der er ingen mærkede MTB-ruter, men der er en del ruter i området som tiltrækker mange cyklende på trods af at der cycles på fællestier og der kan opleves en del trængsel på de mest populære stier. Færdslen går overvejende uden om Molslaboratoriets arealer, mens der er en vis trafik igennem flere af indhegningerne på Naturstyrelsens arealer. Der er ikke eller kun ganske begrænset organiseret træning på arealerne, ingen fast børn og unge-træning, og der afholdes ikke MTB-events. Der er således altovervejende tale om "turcykling" for selvorganiserede voksne. Pga de mange indhegninger med køer er der allerede i dag mange der fravælger at færdes i området. Bekymringerne her går overvejende på om de mere skærpede restriktioner der lægges op til i NNP vil yderligere reducere den reelle adgang til området eller til dele heraf.

DCU henstiller at følgende principper tages i betragtning

- At der ikke etableres NNP eller græsning i øvrigt på naturarealer med stort brugertryk.
- At afstand til friluftsfaciliteter indtænkes som afgørende parameter. DIF's undersøgelse fra 2018 af børn og voksnes idrætsvaner viste at transporttid (uanset transportform) på mere end 15 minutter til en facilitet har stor betydning for brug i dagligdagen – og særligt for børn og unge der skal transportere sig selv. Sikker transport, f.eks. cykelstier og andre egnede transportstier, er ligeledes en væsentlig faktor. Den daglige mulighed for motion har meget stor betydning for folkesundheden. Således er f.eks. fjernere beliggende alternative skove ikke noget reelt alternativ for den vigtige daglige motion.
- At NNP ikke etableres på arealer med eksisterende MTB-spor. Men at hvis der alligevel etableres NNP hvor der i dag er MTB-spor, at Naturstyrelsen så etablerer kompenserende alternative spor af mindst samme attraktion, kvalitet og længde i samme naturområde.
- At der indrettes attraktivt 3-delt stisystem (gående, ridende, cyklende) rundt om NNP-indhegningerne, da de fleste af områderne der peges på har skovgæster der kommer ind fra mange sider
- At skiltning er informativ, dækkende og præcis. Herunder at der informeres om reel risiko og ansvar ved uheld. Ved erstatningssagen efter Helgenæsulykken lagde Naturstyrelsens jurister f.eks. forhold om færdsel blandt okser der ikke fremgår af skiltningen, til grund for afvisning af erstatningspligt.
- At udsatte dyr er forenelige med cykling - som f.eks. hjortevildt eller mindre dyr som f.eks. geder. Bison og elg må betragtes som uforenelige med MTB-cykling i skov. Erfaringer fra Holland med store helårsgræssende dyr viser desuden at ulykker i høj grad er betinget af angreb fra okser. Områder med bison hegnes typisk fra.
- At det gennemtænkes hvilke former for passage – færister, klaplåger osv. – der er hensigtsmæssige at etablere hvor i forhold til at sikre cyklende bedst mulig adgang.
- At aktiviteter – rekreativ cykling og træning af børn, unge og voksne kan fortsætte uhindret, og at motionsløb og eliteløb fortsat kan gennemføres efter aftale som i dag hvor der ikke er oplagte, nærliggende alternativer.

- At spor og nødvendige arbejdsveje fortsat bliver tilgængelige til brug og vedligehold, samt at det er muligt at omlægge sporforløb f.eks. pga. ændret hydrologi eller større stormfaldsområder, samt at Naturstyrelsen budgetterer med øget behov for vedligehold.
- At der kommer grundig og reel lokal borgerinddragelse med deltagelse af lokale cykelforeninger, mountainbikeforeninger, sporbyggerlaug m.fl. i de berørte skove.
- At der gives rimelige og længere frister for indsigelser og høringer.

Afslutningsvist er det vigtigt på vegne af DCU's medlemmer at udtrykke stor frustration med processen. Konsekvenserne af NNP og forløbet af den aktuelle proces er et hårdt slag for mange af de frivillige og berørte foreninger, der er en helt central faktor i det danske samfund. At de frivillige nu skal forsvare de aktiviteter der får danskerne ud at være aktive i naturen og skal bruge store ressourcer på at sætte sig ind i kompleks naturforvaltning, lovgivning, erfaringer fra NNP-lignende områder og meget andet, er tæt på utilgiveligt – og særligt på et tidspunkt hvor kræfterne burde bruges på at få foreningerne samlet og styrket efter en lang nedlukning betinget af pandemien.

Den ensidige og stærkt forcerede proces med nærmest totalt fravær af kortlægning af konsekvenser for friluftslivet - og udsagn fra centralt hold om at faktuelle udfordringer for friluftslivet blot er "myter", har ført til stor frustration og mistillid i de berørte områder.

Det er DCU's anbefaling at man sætter udpegningsprocessen i bero og giver tid og ressourcer til en grundig kortlægning af friluftslivet i de 21 områder. Så vil det stå klart at etablering af NNP i en række af områderne, herunder særligt de 5 områder som DCU peger på til laveste prioritering samt *Søhøjlandet*, vil få vidtrækkende negative konsekvenser for et stort og omfattende eksisterende friluftsliv.

Med venlig hilsen

Henrik Jess Jensen
Formand for Danmarks Cykle Union

Martin Elleberg Petersen
Direktør i Danmarks Cykle Union

Klaus Bach
Formand DCU's Spor og Naturudvalg
e-mail: [bach.klaus\(a\)gmail.com](mailto:bach.klaus@gmail.com)
Mobil: 2854 0535